

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Acta Episcoporum, quæ decretis regiis contraria essent, Reges in irritum mittebant; ut patet ex Heraclij electione in episcopoatum Santonensem, quæ rescissa à Chariberto Rege, & multati Episcopi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

hanc aetatem. Olim nova rescripta consensu ab Ecclesia Gallicana negata suspendebantur. Quod probatur duobus exemplis. Primum in causa Drogonis, qui constitutus à Sergio Papa Vicarius Gallia & Germaniae, precibus Regum, quorum erat patruus. Quod effectu caruit, Episcopis consensum prestare venientibus huic rescripto; ex Concilio Vernensi, & Hincmaro. Ob scandalum, cessatum ab executione.

V. Secundum exemplum in causa Ansegisi. Primatus Gallia & Germania illi delatus à Joanne VIII. Cujus Legati & Carolus Calvus consensum Episcoporum urgent in Concilio Pontigonensi. Responso Episcoporum, se pariter decretis Papae, secundum sacros canones & decreta. Pura obedientia exacta, sed oblata sub illa conditione. Quidam Episcopi cesserunt, alij siluerunt. Inde varietas Actorum Concilij Pontigonensis.

VI. Hincmarus impugnat primatum Ansegisi, & Acta Synodi Pontigonensis, ex eo capite, quod major pars Episcoporum refragata esset novo rescripto.

VII. Expenditur epistola Hincmari, ut ostendatur quem modum sequerentur illo seculo Episcopi Gallicani, ad impediendas novitates canonibus contrarias, quae inducerentur absque necessitate.

VIII. Eodem seculo Bertolfus Treverensis privilegio Joannis Papae intercessit, & obtinuit ut nihil innovaretur.

IX. Episcopi Gallicani hanc auctoritatem sibi vindicabant, exemplo Ecclesiae Africanae, quae deprecata est Celestinum ut Clericos appellantes repelleret, quia hoc Niceni canones vetabant, in quo nondum erat derogatum Ecclesiae Africanae.

X. Simile quoque est Cypriani factum in causa Basilidis & Marialis. Depositi ab Hispanis ob idololatricam, restituntur episcopatus suis à Stephano per obreptionem, contra decreta Cornelij. Ratione obreptionis facte in perniciem canonum Cyprianus docet super sedendum ab executione rescripti.

I. **O** VEM AD MODUM Imperij Romani mole in varias partes dissecta, Galliarum provinciae in victoriae praemium Francorum Regibus divini numinis auspiciis cesserunt, ita etiam Imperij jura plene & integre cum illis communicata sunt. Praecipue vero ruinationis ecclesiasticae cura Reges nostros respexit, postquam gloriosissimus Princeps Clodoveus, paganam impietatis labe aquis divini lavacri feliciter absterfa, in Ecclesiae catholicae filium primogenitum adoptatus est. Eo munere & Clodoveus ipse & ceteri Principes studiosissime defuncti sunt, tum indictis Episcoporum Conciliis, tum latis ad ornandam politiam ecclesiasticam legibus. Sed tanta & tam assidua cura custoditae canonum ab Episcopis adhibebatur, ut nullus ferè de infractis canonibus apud Reges nostros esset querelae locus; aut sanè coactis synodis, & praescriptis de quibus tractandum esset articulis, huic morbo remedium parabant, ut dicam uberius in Dissertatione de Concilio Gallicanis. Sanè quin Regum censurae subicerentur Episcopi, ob canones violatos, non

dubiabat Gregorius Turonensis: qui objurgatus à Chilperico Rege, quod jus sibi reddere noller adversus Prætextatum Romagensem Episcopum, cui majestatis crimen à synodo dijudicandum Rex impegerat, respondit Episcopos ab eo corrigi posse, si à justitia deflexerint, sed Regem solius Dei judicio obnoxium esse. Diligentiam autem quam in canonibus ad amissum exequendis adhibebant, ex eodem scriptore discimus, qui à Rege ipso accenso contra Prætextatum promissionem extorsit de servandis canonibus. Tanta erat sacrarum regularum reverentia, ut aliquid ab eis alienum sibi licere nollen nec Episcopi nec Reges ipsi. Cum enim Chilpericus Gregorium post objurgationem demulcere vellet, obtulit ei è juscello quod in mensa appositum erat. Sed Gregorius mensae regiae particeps esse noluit, donec eam quam dixi promissionem exegit. Tu verò, inquit Gregorius ad Regem, qui alios de justitia culpas, pollicere prius quod legem & canones non omittas, & tunc credimus quod justitiam prosequaris. Ille verò porrecta dextera juravit per omnipotentem Deum quod ea quae lex & canones edocebant, nullo praetermitteret pacto. Quantum verò Gregorius tenax esset canonum, docuit responso suo, quo nuntios Fredegundis Reginae, promissis ducentis argenti libris illum in perniciem Prætextati stimulantes, & suffragia ceterorum Episcoporum in eam sententiam versa jactantes, elusit. Vnum tantum polliceor, inquit, quod ea quae ceteri secundum canonum statuta consenserint, sequar. Et illi non intelligentes quae dicebant, gratias agentes discesserunt.

II. Enimvero non solum defensionem canonum Reges invigilabant, sed etiam si qua judicia ab Episcopis adversum decreta regalia essent, statim contrariis judiciis infringebant. Cujus rei insigne extat exemplum apud eundem Gregorium Turonensem. Emerius decreto Regis Clotarij ad episcopatum Santonensem proventus, ac sine Leontij Metropolitanì Burdegalenis consensu ordinatus, post obitum Clotarij à Leontio congregatis provinciae Episcopis episcopatu depulsus est. Heraclius electione synodi Emerio suffectus, à Chariberto Rege electionis confirmationem exposcit: qui Clotarij patris decretum violatum aegre ferens, Synodi Santonicae judicium rescidit, Heraclium malè acceptum exilio damnavit, Emeritum restituit, & à Leontio mille aureorum multam exegit. *Putásne*, inquit Charibertus, quod non est super quisquam de filiis Clotarij Regis, qui patris facta custodiat, quod hi Episcopum quem ejus voluntas exegit, absque nostro judicio projecerunt? Et statim directis viris reli-

Gregor. Tur. l. 4. c. 19. Si quis de nobis Rex, iustitiam transgredere noluerit, & se corrigi possit, si vero im excusserit, qui se corrigi non potest.

Greg. Turon. l. 4. c. 26. an. 563.

giosis Episcopum in loco restituit, dirigens etiam quosdam de Camerariis suis, qui exactis à Leoncio Episcopo mille aureis, reliquos juxta possibilitatem condemnarent Episcopos. Et sic patris est ultus injuriam.

III. Posteriora secula ut frequentiores canonum violationes pepererunt, ita etiam frequentius interpellatam Principis auctoritatem ad calamitates avertendas ex mediae aetatis scriptoribus & canonibus discimus. Etenim pessumdata per belli furores canonica disciplina, Pippinus ejus restauranda curam gerens, synodo in civitate Suesionis indicta anno DCCXLIV. multa constituit de Clericis, monachis, & laicis, & si quid contra tentaretur, animadversionem sibi, Episcopis, & Comitibus reservavit, id est, Concilio publico regni, quod recentiores Parliamentum dixerunt. Si quis contra hoc decretum, quod xxiiij. Episcopi cum aliis Sacerdotibus vel servis Dei, una cum consensu Principis Pippini, vel optimatum Francorum consilio constituerunt, transgredi, vel legem irrumpere voluerit, vel despexerit, judicandus sit ab ipso Principe, vel Episcopis, vel Comitibus; & componat secundum quod in lege scriptum est, unusquisque juxta ordinem suum. Disjunctiva illa particula *Vel*, hinc, ut frequentissimè in aliis etiam scriptoribus, pro conjunctiva *Et* accipienda est. ut componendi quoque verbum multae solutionem significat.

IV. Sed quia canonibus & decretis in regno receptis vis poterat inferri, aut rescriptis à Romana Curia per obreptionem elicitis, aut parum cautis Episcoporum Gallicanorum judiciis, necesse erat his omnibus incommodis prospicere. Ac sanè Regum nostrorum & Ecclesiae Gallicanae studio, jam ab ipso Pippino, & Carolo Magno, usque ad haec nostra tempora, variis sed opportunis remediis, pro rerum ac aetatum conditionibus, huic morbo consultum est. Primis quidem temporibus, Ecclesiae Gallicanae auctoritas in eo viguit, ut nova decreta diceret, & si quae aut canonibus antiquis adversarentur, aut receptis moribus, consensum suum rebus novis non praerberet; hacque ratione, sine tumultu, & servata semper apostolicae sedis reverentia, decretorum executionem impediret. Eo jure usata est in causis Drogonis & Ansegisi. Drogo unus è filiis naturalibus Caroli Magni, Archiepiscopi Metensis titulo insignitus est, & designatus Vicarius apostolicae sedis in Gallia & Germania, Sergij Papae epistolâ, anno octingentesimo quadragésimo quarto. Eius causa Regum Galliae & Germaniae, quorum patruus erat, studiis impensè fovebatur. Sed quia praerogativa Drogoni collata Me-

vide lib. 6. cap. 29. §. 1. 4.

ropolitano honorem imminuebat, non consentientibus illis quorum intererat, effectum caruit. Negotium istud disceptatum fuit in Concilio Vernensi secundo: quod ad majorem conventum, & Episcoporum consensum, rem omnem distulit; his tantum verbis dolore repulsae mitigato, si cui honor ille primatus deferri posset, ei potissimum convenire, qui & communione sacerdotij Episcopis & consanguinitatis privilegio Regibus sociaretur. Itaque prudenter Drogo ab ea praerogativa abstinuit, quam sine dissidio & schismate Ecclesiae Gallicanae obtinere non poterat; ut docet Hincmarus his verbis: *Quod affectu ambiit, effectu non habuit; & quod efficacia usu, non consentientibus quibus intererat, obtinere non potuit, patientissimè toleravit; ne scandalum fratribus & sacerdotibus generans, schisma in sanctam Ecclesiam introduceret.* Illa aetate scandalis ratio habebatur, quemadmodum Decretalibus quoque constitutum vidimus libro tertio; ita ut ad defensiones vitandas, quae ex canonibus violatis faciliè oriebantur, ab executione rescriptorum Romanae sedis cessaretur.

V. Ansegisi Archiepiscopi Senonensis parcausa fuit: qui gratia Caroli Calvi Imperatoris fultus, à Ioanne VIII. primatum per Gallias & Germanias impetravit: sed in Concilio Pontigonensi non potuit consensum his novis rescriptis ab omnibus Episcopis Gallicanis extorquere. Aderant huic Concilio sedis apostolicae Legati, & ipse Carolus Imperator, qui Episcopos urgebat ut de primatu illo & jussis apostolicis sententiam promerent. Illi juxta morem in Gallia receptum respondent, se Ioannis Papae praecipitis secundum sacros canones & decreta Pontificum è canonibus promulgata parituros, id est, iis jussionibus faciles se praestituros quae juri recepto non adversentur. Cùmque à Rege & à Legatis urgerentur ut purè, remota omni conditione, se obedituros huic primatui profiterentur, alii ab iis responsum extundi non potuit, exceptis Protario Archiepiscopo Burdigalensi, & Odone Belvacensi Episcopo, & paucis aliis, qui Regi hac in parte cesserunt. Aliquot diebus interjectis, interpellati iterum à Legatis singuli Archiepiscopi responderunt, *Quod veluti sui antecessores illius, id est, Ioannis, antecessoribus regulariter obdierunt, ita ejus decretis vellent obedire.* Vbi observanda est dictio illa *regulariter*, quae idem significat ac prima illa formula, *secundum sacros canones, & decreta Pontificum è canonibus promulgata.* Tandem tertia vice conventi sunt à Rege & à Legatis, ut docent excerpta actorum illius synodi apud Aimoinum: *Iterum mota est interrogatio de pri-*

Concil. Vern. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Hincmarus 1. c. 50. 51. 52.

Vide Martini libro à Pontico 7. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Concil. Vern. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Aimoinus 1. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.